

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “มาตรการและการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551: กรณีศึกษาในอำเภอเมืองเชียงใหม่” ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การทำวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1.1 วิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษารวบรวมและแยกแยะข้อมูล จากทบทวนวรรณกรรม กฎหมาย และเอกสารต่างๆ ได้แก่

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบไปด้วย กฎหมายต่างๆ คำพิพากษาของศาล กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ระเบียบข้อบังคับ แนวปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบไปด้วย หนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความทางวิชาการ ข้อมูลสถิติต่างๆ หมายเหตุท้ายคำพิพากษาของศาล

1.2 สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ด้วยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายนี้ โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง

1.3 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นสองกลุ่ม ได้แก่ แบบสอบถามกลุ่มประชาชน นักเรียน นักศึกษา และกลุ่มร้านค้า สถานบริการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบไปด้วย การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้แก่

1. รองผู้อำนวยการกองควบคุมและป้องกันโรคที่ 10 เชียงใหม่
2. สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจนครแม่ปิง เชียงใหม่

3. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ชำนาญการ กองควบคุมและป้องกันโรคที่ 10 เชียงใหม่
4. สารวัตรป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมือง เชียงใหม่
5. เลขานุการคณะกรรมการควบคุมเครื่องคั้มแอลกอฮอล์ จังหวัดเชียงใหม่
6. รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่
7. ผู้ประสานงานเครือข่ายความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาเหล้า บุหรี่และอุบัติเหตุในจังหวัด เชียงใหม่
8. นายอำเภอเมืองเชียงใหม่
9. จำจังหวัดเชียงใหม่
10. อัยการจังหวัดเชียงใหม่
11. ชมรมสถานบริการ จังหวัดเชียงใหม่
12. ผู้อำนวยการสำนักงานควบคุมเครื่องคั้มแอลกอฮอล์
13. ประธานคณะกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคั้มแอลกอฮอล์

ประชากรกลุ่มประชาชน นักเรียน นักศึกษา และกลุ่มร้านค้า สถานบริการ ทั้งนี้อำเภอเมือง เชียงใหม่มีประชากรทั้งสิ้น 369,460 คน (พ.ศ.2553) ความหนาแน่นของประชากร 1768 .11 คน/ตารางกิโลเมตร โดยมีจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุ 18-60 ปี มีจำนวน 150,000 คน ส่วนจำนวนร้านค้าและสถานบริการกลุ่มเป้าหมายมีจำนวน 2,000 แห่ง

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรดังกล่าว ใช้การกำหนดขนาดของตัวอย่าง (Sample Size Determination) ของ Yamane (ยามานะ) ดังนี้ $n = \frac{N}{1 + Ne^2}$ โดย

n คือ ขนาดของตัวอย่างที่ต้องการ

N คือ ขนาดของประชากรทั้งหมด

e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น การกำหนดขนาดของตัวอย่างประชากรกลุ่มที่หนึ่ง ตามแบบของ Yamane คือ $150,000 / 1 + 150,000 (0.05)^2$ ยกกำลังสอง = $150000/376 = 398.9$

ได้จำนวนของแบบสอบถามประชากรกลุ่มที่หนึ่ง คือ 400 ชุด

การกำหนดขนาดของตัวอย่างส่วนประชากรกลุ่มที่ สอง ประเภทร้านค้าและสถานบริการ ตามแบบของ Yamane คือ $2000/1+2000(0.05)^2$ ยกกำลังสอง = $2000/6 = 334$

ได้จำนวนของแบบสอบถามประชากรกลุ่มที่สอง คือ 350 ชุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลด้านเอกสาร ผู้วิจัยได้ค้นคว้าสืบค้นและรวบรวมจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ อันได้แก่ คิวบทกกฎหมาย หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ ในวารสารวิชาการต่างๆ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวกับการประชุมปัญหาสุราแห่งชาติ แล้วนำเอกสารเหล่านั้นมาแยกแยะให้ได้ประเด็นเนื้อหาสาระ เป็นข้อมูลเพื่อให้ได้หลักและรายละเอียดของข้อมูล ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

3.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึก ดำเนินการ โดยการโทรศัพท์ติดต่อเบื้องต้นเพื่อขออนุญาตเข้าพบและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จากนั้นทำหนังสือติดต่อขอสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก ทั้งนี้ในหนังสือขอสัมภาษณ์ได้กำหนดกรอบของข้อคำถามที่จะสัมภาษณ์ไว้ให้ล่วงหน้า จากนั้นจึงเดินทางเข้าพบและสัมภาษณ์ โดยการบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึกและขออนุญาตอัดเสียงลงเทปเพื่อถอดเป็นข้อความคำต่อคำเพื่อได้เป็นข้อมูลประกอบ เพื่อทราบประเด็นปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย สำหรับผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัยมิได้เข้าสัมภาษณ์เจาะลึกนั้น ได้ใช้วิธีการทำหนังสือขอข้อมูลพร้อมแบบสัมภาษณ์ให้ตอบ โดยตั้งเป็นคำถามพร้อมให้ข้อมูลเบื้องต้นและตั้งคำถามให้เลือกตอบหรืออธิบายเพิ่มเติม รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นถ้ามี ทั้งนี้การตรวจสอบข้อมูลที่ได้มานั้นผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบกับแบบขอสัมภาษณ์และนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลด้านเอกสารหรือหลักฐานต่างๆว่าตรงกันหรือไม่ หากข้อมูลที่ได้มาไม่ตรงหรือไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจะค้นคว้าเพิ่มเติมตลอดจนโทรศัพท์เพื่อขอสัมภาษณ์เพิ่มเติมจนได้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงกัน

3.3 ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรกประชาชนทั่วไป นักเรียนและนักศึกษา และกลุ่มที่สอง ร้านค้าที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสถานบริการประเภทต่างๆ โดยการสร้างแบบสอบถามขึ้นในกลุ่มแรกแบบสอบถาม ประกอบด้วย สามส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบไปด้วย สถานภาพ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มเป็นประจำ ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับมาตรการต่างในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพตัวอย่างของป้ายโฆษณา ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความสม่ำเสมอจริงจิ่ง ในการบังคับใช้ คำถามบทบาทเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความพึงพอใจต่อกฎหมาย และข้อกฎหมายเกี่ยวกับโทษที่กฎหมายกำหนด และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สำหรับแบบสอบถามในกลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สามส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา ประเภทกิจการ ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับมาตรการต่างใน

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคั้มแอลกอฮอล์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่างๆที่กฎหมายห้าม ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคั้มแอลกอฮอล์ ในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับความสม่ำเสมอจริงจ้ง ในการบังคับใช้ ความพึงพอใจต่อ กฎหมาย และข้อกฎหมายเกี่ยวกับโทษที่กฎหมายกำหนด และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา และข้อคำถามของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะมา พัฒนาเป็นแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง และได้ทดสอบนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบ ข้อบกพร่องด้านข้อคำถาม ความยากง่าย หลังจากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบสอบถามขึ้น ตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดสอบ เมื่อได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จึงนำไปให้ประชากรกลุ่ม ตัวอย่างตอบ ทั้งนี้ได้ให้นักวิจัยและผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ในพื้นที่อำเภอเมือง เชียงใหม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสามวิธี ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ โดยนำข้อมูลที่ได้ จากศึกษาเอกสาร มาแยกแยะและสรุปหาสาระสำคัญตามขอบเขตเนื้อหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคั้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ทั้งนี้ในการวิเคราะห์จะนำเอาข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จาก แบบสอบถาม และจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาใช้วิเคราะห์ประกอบกันตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด ไว้ตามวัตถุประสงค์ ในลักษณะของการประสมประสานข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยใช้การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) ตามขอบเขตที่กำหนดไว้